EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2013 12 18
COM(2013) 916 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Direktyvos 2009/21/EB dėl vėliavos valstybės reikalavimų laikymosi taikymas

(Tekstas svarbus EEE)

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Direktyvos 2009/21/EB dėl vėliavos valstybės reikalavimų laikymosi taikymas

(Tekstas svarbus EEE)

1. ĮŽANGA

Direktyva 2009/21/EB dėl vėliavos valstybės reikalavimų laikymosi[1] yra dalis priemonių rinkinio, vadinamo trečiuoju saugios laivybos dokumentų rinkiniu ir priimto 2009 m. kovo mėn. siekiant padidinti sektoriaus konkurencingumą, suteikiant naudos tik tiems veiklos vykdytojams, kurie laikosi saugios laivybos reikalavimų, ir didinant sankcijas standartų neatitinkančių laivų savininkams.

Šios direktyvos tikslas dvejopas:

(a) užtikrinti, kad valstybės narės veiksmingai ir nuosekliai vykdytų savo kaip vėliavos valstybių įsipareigojimus, būtent nustatyti, kad Tarptautinės jūrų organizacijos (toliau – TJO) vėliavos valstybių audito sistema būtų privaloma pagal ES teisę ir kad būtų taikomas reikalavimas sertifikuoti nacionalinių jūrų institucijų veiklos valdymo sistemas; ir

(b) didinti saugumą ir užkirsti kelią teršimui iš laivų, plaukiojančių su valstybės narės vėliava, visų pirma užtikrinant, kad jokia valstybė narė nebūtų įtraukta į Paryžiaus susitarimo memorandumo dėl uosto valstybės kontrolės juodąjį arba pilkąjį sąrašą.

Šia direktyva valstybėms narėms kaip vėliavos valstybėms nustatyti reikalavimai kartu su Komisijos pastabomis pateikiami šios ataskaitos 4 dalyje.

Valstybės narės taip pat priėmė bendrą pareiškimą, kuriame susitarė, kad joms bus teisiškai privalomos tarptautinės konvencijos, kuriomis nustatomi vėliavos valstybių įsipareigojimai, ir kad jos taikys TJO privalomų priemonių įgyvendinimo kodeksą, skirtą užtikrinti, kad, atstovaudamos vėliavos valstybei, nacionalinės institucijos turėtų tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti būtinų išteklių ir įgaliojimus.

2. PERKĖLIMAS Į NACIONALINĘ TEISĘ

10 valstybių narių[2] šią direktyvą perkėlė į nacionalinę teisę laiku, t. y. iki 2011 m. birželio 17 d. (Kroatija – iki 2013 m. liepos 1 d.), 11 valstybių narių – iki 2011 m. pabaigos, o likusios valstybės narės vėlavo tai atlikti daugiau nei 6 mėnesius. Taigi dauguma valstybių narių šią direktyvą perkėlė į nacionalinę teisę laiku arba nedaug vėluodamos.

3. INDĖLIS Į ATASKAITĄ

Direktyvos 9 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija pateiktų Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos taikymo ataskaitą, kurioje turi būti įvertinami valstybių narių kaip vėliavos valstybių veiklos rezultatai.

---

1 OL L 131, 2009 5 28, p. 132.

2 BE, DE, DK, ES, FI, HR, MT, NL, RO, SE.

Rengiant šią ataskaitą remtasi 25 ES valstybių narių[3] pateikta informacija.

4. ESAMA PADĖTIS IR KOMISIJOS PASTABOS

4.1. 4 ir 6 straipsnių taikymas ir skaidrumo perduodant laivą, plaukiojantį su valstybės narės vėliava, užtikrinimas

4 straipsnyje reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, kad su jų vėliavomis plaukiojantys laivai laikytųsi taikomų tarptautinių taisyklių ir reglamentų. Jame taip pat nustatoma, kad laivą perėmusi valstybė turi patikrinti pagrindinę su laivo sauga susijusią informaciją, ir reikalaujama, kad, perdavus laivą kitai valstybei, laivą perėmusiai vėliavos valstybei būtų nedelsiant pateikti duomenys apie nepašalintus trūkumus ir su sauga susijusi informacija. Panašios nuostatos dėl laivų perdavimo, kurias TJO rekomendavo 2004 m. gruodžio 20 d. aplinkraščiuose MSC/Circ.1140/MEPC/Circ. 424 dėl vienos valstybės laivų perdavimo kitai valstybei, nurodomos 6 konstatuojamojoje dalyje. Tikslas – siekiant saugios laivybos padidinti vėliavos valstybių santykių skaidrumą.

6 straipsnyje nurodoma, kad apie laivus, kurie plaukioja su valstybės narės vėliava, turi būti parengta ir lengvai gaunama bent jau toliau išvardyta būtiniausia informacija:

– išsami informacija apie laivą;

– apžiūrų datos;

– duomenys apie pripažintas organizacijas, dalyvavusias išduodant laivui liudijimą ir jį klasifikuojant;

– duomenys apie kompetentingą uosto valstybės kontrolės instituciją, patikrinusią laivą, ir tų patikrinimų datos;

– patikrinimų rezultatai;

– informacija apie jūrines avarijas.

Be to, 4 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad visais atvejais, kai kita vėliavos valstybė prašo informacijos apie laivą, kuris anksčiau plaukiojo su kitos valstybės narės vėliava, ta valstybė narė nedelsdama pateikia informacijos prašančiai vėliavos valstybei išsamią informaciją apie nepašalintus trūkumus ir kitą su sauga susijusią informaciją. 6 straipsnio g punkte taip pat reikalaujama, kad valstybės narės 12 mėnesių saugotų duomenis apie laivus, kurie anksčiau plaukiojo su jų vėliavomis.

Daugumos valstybių narių informacija, nurodyta 6 straipsnyje, yra viešai prieinama. Netgi Vengrija, nebeturinti su savo vėliava plaukiojančių prekybinių jūrų laivų, patvirtino, kad informacija apie anksčiau su jos vėliava plaukiojusius laivus tebėra viešai prieinama. 10 valstybių narių tokią informaciją pateikia savo administracijų interneto svetainėse ir tik kelios valstybės narės (Belgija, Suomija ir Nyderlandai), kurių administracijos šią informaciją teikia kartu su agentūra ar inspekcija, ją pateikia abiejų organizacijų interneto svetainėse. Tiesą sakant, Nyderlandai nustatė, kad valstybės vardu veikiančios pripažintos organizacijos taip pat turėtų skelbti šią informaciją savo atitinkamose interneto svetainėse.

[3] BE, BG, CY, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, LUX, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SL, SK, UK.

Tačiau kelių valstybių narių (Kipro, Portugalijos ir Švedijos) administracijos pareiškė abejonę dėl būtinybės visus šiuos duomenis skelbti viešai prieinamose interneto svetainėse ir aiškino, kad direktyvoje nurodoma tik tai, kad ši informacija turėtų būti lengvai gaunama, leidžiant valstybėms narėms pačioms spręsti dėl prašymų pateikti informaciją viešai tinkamumo.

Valstybių narių veiklos rezultatų vertinimas

Kalbant apie informacijos prieinamumą ir atitinkamai su valstybės narės vėliava plaukiojančių laivų veiklos skaidrumą reikėtų pažymėti, kad nuo to laiko, kai buvo pradėta taikyti direktyva, padėtis pasidarė aiškesnė ir gana daug valstybių narių skelbia informaciją savo administracijų interneto svetainėse arba bent jau teigia, kad visuomenė ją gali lengvai gauti. Be to, atrodo, kad tokie veiksmai paskatino iš naujo įvertinti galimybę kai kuriose valstybėse narėse sudaryti ir tvarkyti jūrų laivybos registrą, o tai yra didelė pažanga.

4.2. 7 straipsnis (vėliavos valstybės audito procesas)

2004 m. gruodžio mėn. TJO savo Rezoliucijoje A.946(23) pritarė savanoriškai taikomos TJO valstybių narių audito sistemos (VIMSAS) nustatymui ir kūrimui. 2005 m. gruodžio mėn. priimtoje Rezoliucijoje A.974(24) nurodytas šios sistemos pagrindas ir procedūros. Sistemos tikslas – nustatyti, kokiu mastu TJO valstybės narės įgyvendina taikomas privalomas TJO priemones ir kaip užtikrina jų vykdymą.

Auditą atlieka įvairių TJO valstybių narių jūrų administracijų vyresnieji jūreivystės ekspertai; atliekamas tarpusavio vertinimas, įskaitant savaitę trunkantį atitinkamos administracijos patikrinimą. Galutinėje ataskaitoje pabrėžiami visi neatitikimai arba pastebėti trūkumai. Joje taip pat nurodoma geriausia patirtis ir tobulintinos sritys. Ataskaitoje pateikiamas su administracija suderintas taisomųjų veiksmų planas, skirtas nustatytiems trūkumams pašalinti.

Direktyvoje 2009/21/EB nurodoma, jog valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad bent kartą per septynerius metus būtų atliktas jų administracijos TJO auditas, ir skelbia audito rezultatus laikydamosi atitinkamų nacionalinės teisės aktų dėl konfidencialumo.

4.2.1. Savanoriški prašymai atlikti TJO auditą

2006 m. kelios valstybės narės, būtent Danija, Kipras, Ispanija ir Jungtinė Karalystė, pirmosios paprašė atlikti TJO auditą ir jis buvo atliktas. Jungtinė Karalystė, Prancūzija ir Kipras iš anksto atliko patikras, taip dalyvaudamos kuriant VIMSAS. Danija – pirmoji TJO valstybė narė, kurioje oficialiai atliktas auditas, o Kipras – antroji.

Auditas atliktas visose ES jūrinėse ES vėliavos valstybėse, išskyrus Portugaliją. Tai patvirtinama naujausiame TJO aplinkraštyje šia tema[4]. Be to, septynios ES valstybės narės jau paprašė atlikti antrą auditą arba ketina to prašyti.

4.2.2. Audito rezultatai

Daugelyje valstybių narių audito rezultatai yra teigiami, susitarta dėl taisomųjų veiksmų plano visiems nustatytiems neatitikimams, pateiktos pastabos ir nurodyti esami trūkumai. Tiksliau, nurodyta, kad reikia: sukurti strategiją TJO įsipareigojimams įgyvendinti; atnaujinti nacionalinės teisės aktus, gaires ir

[4] 2013 m. gegužės 3 d. TJO aplinkraštis Nr. 3372.

kontrolinius sąrašus, taip pat susitarimus su pripažintomis organizacijomis; perskirstyti žmogiškuosius išteklius ir pateikti įrodymą, kad buvo surengtas mokymas. Tokie trūkumai pašalinti arba yra šalinami vadovaujantis taisomųjų veiksmų planu. Kelios valstybės narės pateikė pastabą, kad galbūt iš karto neturės taisomiesiems veiksmams įgyvendinti būtinų priemonių: Belgija nurodė, kad tokie veiksmai vykdomi atsižvelgiant į federacinės valstybės įgaliojimus; Airijoje pažangą, susijusią su nacionalinės teisės aktais dėl neįgyvendintų konvencijų, lemia teisėkūros veiklos prioritetai ir tvarkaraštis.

Auditas suteikia galimybę valstybėms narėms, kuriose atliktas auditas, nustatyti administracijų sritis, kurias galbūt reikėtų patobulinti, ir sukurti atitinkamų trūkumų šalinimo būdus. Taigi auditas – palankiai vertintina priemonė valstybių narių administracijų taikomiems standartams sugriežtinti. Kadangi auditą atlieka tos pačios srities ekspertai, jis gali visiems asmenims, dalyvaujantiems atliekant auditą, suteikti žinių ir patirties, kurias jie galės panaudoti savo administracijose.

4.2.3. Rezultatų skelbimas

Didelė dalis valstybių narių audito ataskaitą skelbia savo administracijos interneto svetainėje. Vis dėlto kai kuriais atvejais prieiga prie šio dokumento nėra paprasta. Kitose valstybėse narėse – Belgijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje ir Airijoje – prieiga prie ataskaitos yra ribota vadovaujantis tuo, kad TJO valstybėms narėms suteikta laisvė nustatyti, kokiu lygmeniu dokumentas turėtų būti skelbiamas viešai, taip pat laikantis direktyvoje nustatytų ribų, susijusių su valstybės informacijos konfidencialumo užtikrinimo taisyklėmis.

Valstybių narių veiklos rezultatų vertinimas

Komisijos nuomone, visi nustatyti neatitikimai ir pastabos – tai tobulinimo priemonė, todėl valstybių narių administracijos turi geresnes galimybes vykdyti savo kaip vėliavos valstybių įsipareigojimus, ypač susijusius su saugia laivyba ir aplinkos apsauga. Valstybės narės pasinaudojo po audito sudarytu taisomųjų veiksmų planu savo kaip vėliavos valstybių veiklai patobulinti.

Iš visų valstybių narių, kuriose TJO auditas neatliktas, tik Portugalija turi veikiantį registrą. Komisija aktyviai sieks, kad Portugalija pradėtų taikyti VIMSAS.

4.3. 8 straipsnis. Sertifikuota kokybės valdymo sistema

8 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė parengtų, įgyvendintų ir tvarkytų savo administracijos veiklos, susijusios su vėliavos valstybės įsipareigojimais, operatyvinių sričių kokybės valdymo sistemą ir kad tai būtų padaryta iki 2012 m. birželio 17 d. Tokia sistema turėtų būti sertifikuota pagal tarptautinius standartus.

Dauguma grįžtamąją informaciją pateikusių administracijų nurodė, kad tai jau įvykdė – daugelis jų savo sistemas sertifikavo 2012 m. Keletas valstybių narių, pavyzdžiui, Graikija, Ispanija, Lietuva, Liuksemburgas, Latvija ir Jungtinė Karalystė, pabrėžė, kad kokybės valdymo sistemas (toliau – KVS) jos turi jau kurį laiką ir kad jos pradėtos naudoti dar iki direktyvoje nustatant reikalavimą sertifikuoti KVS; Jungtinei Karalystei jau anksčiau suteikti KVS sertifikatai pagal ISO 9001:1994 ir ISO 9001:2001. Kitos nurodė, kad yra pasiekusios išskirtinių laimėjimų: Belgijai suteiktas vėliavos valstybės įmonių valdysenos apdovanojimas (angl. *Corporate Flag State Governance Award*). Dar kitoms valstybėms narėms sertifikavimo procesas buvo naudingas: Lenkija pažymėjo, kad Gdynėje ir Ščecine esantys jos laivybos

biurai sertifikuoti 2008 m., o trečiasis biuras Slupske – 2009 m.; visų šių biurų KVS suderintos ir sertifikuotos 2011 m.

Priešingai, kai kurios valstybės narės šio reikalavimo dar neįgyvendino. Vienos – Malta, Nyderlandai ir Slovėnija – tikisi savo KVM sertifikuoti iki 2013 m. pabaigos, Kipras laukia sprendimo, o kitos valstybės narės šio proceso dar nėra pradėjusios arba dėl personalo ir IT išteklių stokos (Airija), arba dėl vidinių administracinių sunkumų (Portugalija). Komisija aktyviai tęsia su šio reikalavimo įgyvendinimu susijusį darbą su atitinkamomis valstybėmis narėmis. Išorinis KVS sertifikavimas – tai dar viena priemonė užtikrinti, kad valstybių narių administracijos kaip vėliavos valstybės ne tik sugebėtų teikti kokybiškas paslaugas savo laivynui, bet ir reikalauti ir užtikrinti, kad tarptautiniu ir ES lygmenimis būtų laikomasi griežčiausių saugumo ir su aplinka susijusių standartų. Iš tiesų valstybės narės aiškino, kad įgyvendinus šį reikalavimą būtų galima racionalizuoti vėliavos valdymą ir atitinkamai geriau išnaudoti žmogiškuosius išteklius ir juos perskirstyti kitoms užduotims, pavyzdžiui, uosto valstybės patikrinimui.

Vykstant teisėkūros procesui dėl direktyvos dėl tam tikrų vėliavos valstybės įsipareigojimų laikytis 2006 m. konvencijos dėl darbo jūrų laivyboje ir užtikrinti jos įgyvendinimą pasiūlymo Komisija pareiškė, kad Direktyvos 2009/21/EB 8 straipsnis, susijęs su sertifikuota kokybės valdymo sistema, turėtų būti taikomas bet kokiai operatyvinei veiklai, susijusiai su vėliavos valstybės įsipareigojimais ir vykdomai remiantis TJO arba kitomis konvencijomis. Todėl, Komisijos nuomone, reikalavimas sertifikuoti kokybės valdymo sistemą taikomas operatyvinei veiklai, susijusiai su 2006 m. konvencijos dėl darbo jūrų laivyboje įgyvendinimu. Taigi vykdydamos įsipareigojimus valstybės narės turėtų į tai atsižvelgti.

Valstybių narių veiklos rezultatų vertinimas

Įgyvendinant šį reikalavimą turi būti atliktas dar vienas nepriklausomas valstybių narių kaip vėliavos valstybių taikomų sistemų ir procedūrų kokybės patikrinimas. Nustatyti konkretūs pažangos atvejai. Po išorinio sertifikavimo patvirtintos šešių valstybių narių jau turimos kokybės valdymo sistemos. Kai kuriose valstybėse narėse tikimasi išorinį sertifikavimą pradėti netrukus, o Airijoje ir Portugalijoje šis klausimas dar sprendžiamas ir Komisija aktyviai ragins atitinkamas valstybes nares imtis veiksmų. Todėl dar neatliktas visų ES laivybos administracijų išorinis sertifikavimas atsižvelgiant į visas susijusias tarptautines konvencijas ir Komisija imsis veiksmų, siekdama užtikrinti, kad ši padėtis būtų ištaisyta.

4.4. 8 straipsnis. Juodasis ir pilkasis sąrašai

8 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės, esančios juodajame sąraše arba dvejus metus iš eilės esančios pilkajame sąraše, skelbiamuose Paryžiaus susitarimo memorandumo dėl uosto valstybės kontrolės (toliau – PMoU) naujausioje metinėje ataskaitoje, pateiktų Komisijai ataskaitą apie savo kaip vėliavos valstybių veiklos rezultatus, kurioje būtų nustatomos ir analizuojamos pagrindinės reikalavimų nesilaikymo, dėl kurio buvo vykdomi sulaikymai ir atsirado trūkumų, kuriais remiantis buvo suteiktas juodasis arba pilkasis statusas, priežastys. Valstybės narės juodasis arba pilkasis statusas nustatomas remiantis kiekvienos vėliavos valstybės laivų paskutinių trejų metų statistine informacija. Taigi 2013 m. PMoU ataskaitoje pateikiami kiekvienos vėliavos valstybės 2010–2012 m. rezultatų vidurkiai.

Šiuo metu į pilkąjį sąrašą yra įtrauktos dvi valstybės – Bulgarija ir Slovakija. Abi valstybės narės pateikė priežasčių, dėl kurių jos vis dar pašalintos iš PMoU baltojo

šalių sąrašo, analizę. Nuo 2007 m. abiejose valstybėse sumažėjo laivų, plaukiojančių su šių valstybių vėliavomis: Bulgarijoje jų sumažėjo daugiau nei dviem trečdaliais. Slovakija nusprendė nuo 2012 m. lapkričio 1 d. neatnaujinti savo registruotų jūrų laivų sertifikatų.

Nors visas Bulgarijos laivynas sumažėjo, naujai įregistruoti laivai yra netgi senesni už anksčiau įregistruotus laivus, todėl vidutinis laivų amžius padidėjo. Didesnis laivyno trūkumų skaičius patvirtina, kad vidutinis laivų amžius yra didesnis, nors vėliavos valstybės patikrinimų vienam laivui atliekama daugiau. Šiuo metu Bulgarija yra numačiusi septynis veiksmus šiai padėčiai ištaisyti.

Toliau pateikiami valstybių narių nurodyti geriausios patirties, kurią galima perimti siekiant baltojo sąrašo statuso, pavyzdžiai:

– vėliavos valstybės patikrinimų metu atliekant su vėliavos valstybės vėliava plaukiojančių laivų apžiūras atsižvelgiama į PMoU kriterijus;

– laivai neregistruojami, jei per dvejus ankstesnius metus Paryžiaus arba Tokijo MoU valstybės narės arba JAV pakrantės apsauga juos sulaikė daugiau nei 3 kartus;

– reikalaujama apie sulaikytus laivus pranešti ministerijai arba pripažintai organizacijai, kad būtų surengtas specialus vizitas, papildomi patikrinimai ir auditas;

– reikalaujama, kad trūkumų turinčių laivų operatoriai paaiškintų kompetentingoms institucijoms reikalavimų nesilaikymo priežastis;

– pačios valstybės narės atliekamas su jos vėliava plaukiojančių laivų tikslinis patikrinimas laivui įplaukus į vėliavos valstybės uostą;

– raginama atlikti mažesnių laivų neprivalomas apžiūras.

Apskritai per visą laiką iki direktyvos priėmimo ir po to, kai ji buvo priimta, su ES valstybių narių vėliavomis plaukiojantys laivai padarė didelę pažangą. Per pastaruosius ketverius metus valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių kandidačių skaičius PMoU vėliavos valstybių ***pilkajame sąraše*** sumažėjo nuo šešių iki dviejų (šiuo metu), o ***juodajame sąraše*** dabar nėra nė vienos valstybės narės.

Kai reikia nustatyti priimtiną laivynų veiklos rezultatų palyginimo metodą, kad būtų galima sudaryti juodąjį, pilkąjį ir baltąjį sąrašus, kyla sunkumų mažus laivynus turinčioms valstybėms. Dėl statistinių priežasčių vienas prastas uosto valstybės kontrolės įvertinimas gali turėti neproporcingai neigiamą poveikį tokių valstybių kaip vėliavos valstybių veiklos rezultatams: esant mažam laivynui prastų rezultatų negali kompensuoti kitos srities geri rezultatai, nes yra mažiau tikrinamų laivų. Iš tiesų šie sunkumai pripažįstami Direktyvos 2009/16/EB dėl uosto valstybės kontrolės 15 konstatuojamojoje dalyje; tačiau ligšiol nė viena valstybė narė nenustatė veiklos rezultatų vertinimo priemonės, kuri būtų priimtina visoms valstybėms narėms ir kurią būtų galima palyginti įvairiose uosto valstybės kontrolės įstaigose. PMoU sudarė darbo grupę (TF 31) šiuo metu taikomos uosto valstybės kontrolės naujos tikrinimo tvarkos taikymo klausimams nagrinėti; panaši darbo grupė šiems, kartu ir kitiems klausimams nagrinėti sudaryta ES.

Valstybių narių veiklos rezultatų vertinimas

2013 m. ataskaitoje nurodytu galutiniu laikotarpiu, t. y. 2010–2012 m., 7 valstybių narių arba šalių kandidačių (AT, LT, LV, PL ir SK, taip pat BG ir RO) registruose

buvo daug reikalavimų neatitinkančių laivų; šiuo metu nė viena iš jų nėra įtraukta į juodąjį sąrašą, o į pilkąjį įtrauktos tik dvi. Tai rodo didelę pažangą raginant visas valstybes nares imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad su jų vėliavomis plaukiojantys laivai atitiktų reikalavimus. Išties 6 iš pirmųjų 10 vėliavos valstybių, esančių naujausiuose baltuosiuose sąrašuose, yra ES valstybės narės, o tarp pirmųjų 30 vėliavos valstybių yra 15 ES valstybių narių. Komisija toliau stebės pilkajame sąraše vis dar esančių dviejų ES valstybių narių pažangą.

4.5. Tarptautinių konvencijų ratifikavimas

2008 m. gruodžio 9 d. visos valstybės narės pasirašė deklaraciją, kurioje tvirtai pasižadėjo ne vėliau kaip 2012 m. sausio 1 d. išreikšti sutikimą, kad joms būtų privalomos tam tikros tarptautinės konvencijos, nurodytos šios ataskaitos priede. Valstybės narės taip pat pasižadėjo ne vėliau kaip 2013 m. sausio 1 d. išreikšti sutikimą, kad joms būtų privaloma 2007 m. Nairobio tarptautinė konvencija dėl laivų nuolaužų iškėlimo arba, jei šalys yra žemyninės, išreikšti sutikimą imtis reikiamų priemonių siekiant užtikrinti, kad su jų vėliavomis plaukiojantys laivai turėtų kurios nors šios konvencijos šalies išduotą sertifikatą.

Komisija Tarybai išsiųstame 2010 m. lapkričio 29 d. pranešime priminė valstybėms narėms ankstesnius jų įsipareigojimus, paminėjo tas valstybes nares, kurios dar turi ratifikuoti tam tikras tarptautines konvencijas, ir paragino ministrus per nustatytą terminą įvykdyti valstybių narių prisiimtus įsipareigojimus. Priedo 1 ir 2 lentelėse matyti, kokias tarptautines konvencijas kiekviena valstybė narė ratifikavo 2010 ir 2013 m.

Komisija prašė, kad valstybės narės kartu su informacija apie konvencijas, kurias ratifikuoti jos iš pradžių įsipareigojo deklaracijoje, pateiktų informaciją apie 1996 m. HNS[5] konvencijos ir jos 2010 m. protokolo, taip pat Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) 2006 m. konvencijos dėl darbo jūrų laivyboje (MLC), kurios dalys į ES teisyną įtrauktos Direktyva 2009/13/EB[6], ratifikavimą. Ši informacija taip pat pateikta priedo 1 ir 2 lentelėse.

Galiausiai atskiros valstybės narės nurodė savo poziciją dėl kitų konvencijų: 2002 m. Atėnų konvencijos dėl keleivių ir jų bagažo vežimo jūra, 2001 m. balastinių vandenų tvarkymo konvencijos ir 2009 m. Honkongo konvencijos dėl laivų perdirbimo.

Komisijos pastabos

Apskritai valstybės narės atsakingai vykdė įsipareigojimą sutikti, kad joms būtų privalomos deklaracijoje nurodytos konvencijos; tik dvi žemyninės valstybės narės neketina imtis aktyvių veiksmų, kad ratifikuotų tam tikrų konvencijų (SOLAS konvencijos ir Konvencijos dėl krovos žymų) 1988 m. protokolus. Reikėtų pažymėti, kad 2010 m. nė viena valstybė narė nebuvo ratifikavusi 2007 m. Nairobio konvencijos dėl laivų nuolaužų iškėlimo, o šiuo metu ją jau yra ratifikavusios 3 valstybės narės ir 12 jau pradėjusios ratifikavimo procesą. Panašiai ir dėl 1996 m. HNS konvencijos ir jos 2010 m. protokolo: 4 valstybės narės ją jau ratifikavo, o 12 jau ėmėsi atitinkamų veiksmų. Tai, kad jau ratifikuota daug konvencijų ir kad dar

[5] Tarptautinė konvencija dėl atsakomybės ir kompensacijos už žalą, susijusią su pavojingų ir kenksmingų medžiagų vežimu jūra.

[6] 2009 m. vasario 16 d. Direktyva 2009/13/EB, įgyvendinanti Europos bendrijos laivų savininkų asociacijų (ECSA) ir Europos transporto darbuotojų federacijos (ETF) sudarytą susitarimą dėl 2006 m. konvencijos dėl darbo jūrų laivyboje ir iš dalies keičianti Direktyvą 1999/63/EB.

rengiamasi ratifikuoti kitas, – padrąsinanti pažanga, nors valstybės narės turėtų pripažinti, jog terminai, kurių laikytis jos įsipareigojo 2009 m., jau praėjo ir dabar reikia dukart daugiau pastangų, kad ištesėtų deklaracijoje prisiimtus įsipareigojimus. Galbūt tam reikalinga paskata, ir Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad ji siūlė tokį mechanizmą, kai paskutinį kartą buvo tikslinama Direktyva 2009/16/EB dėl uosto valstybės kontrolės, tačiau galiausiai teisės aktų leidėjas jį atmetė.

2006 m. konvenciją dėl darbo jūrų laivyboje jau ratifikavo 14 valstybių narių; tikimasi, kad jų pavyzdžiu nedelsdamos paseks ir visos likusios valstybės narės. Kokybės valdymo sistemų nuostatos, taikomos visai su vėliavos valstybe susijusiai operatyvinei veiklai, bus taikomos ir ne TJO konvencijoms, pavyzdžiui, MLC, todėl yra dar svarbiau, kad valstybės narės ratifikuotų MLC. Be to, siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai vykdoma Direktyva 2009/13/EB, įgyvendinanti Europos bendrijos laivų savininkų asociacijų (ECSA) ir Europos transporto darbuotojų federacijos (ETF) sudarytą susitarimą dėl 2006 m. konvencijos dėl darbo jūrų laivyboje, netrukus bus priimta Direktyva dėl tam tikrų vėliavos valstybės įsipareigojimų dėl 2006 m. konvencijos dėl darbo jūrų laivyboje laikymosi ir vykdymo, siekiant užtikrinti, kad su ES valstybių narių vėliavomis plaukiojantys laivai laikytųsi tų MLC dalių, kurios įgyvendinamos Direktyva 2009/13/EB.

Komisija ketina aktyviau veikti atitinkamose tarptautinio lygmens jūrų organizacijose, kuriose šios konvencijos administruojamos.

5. BENDRAS VALSTYBIŲ NARIŲ KAIP VĖLIAVOS VALSTYBIŲ VEIKLOS REZULTATŲ VERTINIMAS

Direktyvos reikalavimą dėl lengvai prieinamos informacijos ir dėl duomenų apie su valstybių narių vėliavomis plaukiojančių laivų veiklos rezultatus skaidrumo taiko daugelis valstybių narių; tai gali padėti lengviau perkelti laivus iš vieno registro į kitą. Taip pat lengviau atskleisti galimus laivyno trūkumus ir nustatyti, ar reikia vykdyti taisomuosius veiksmus.

Kalbant apie TJO vėliavos valstybės auditą, viešai skelbiamoje audito ataskaitoje valstybės narės parodo savo privalumus ir trūkumus, taip pat taikomas trūkumų ištaisymo priemones. Valstybių narių viešoji atskaitomybė didėja ir jos turi galimybę teisminiu būdu įgyti priemonių visiems trūkumams ištaisyti ir vykdyti savo įsipareigojimus.

Reikalavimas turėti sertifikuotą kokybės valdymo sistemą taip pat gali suteikti galimybę racionalizuoti vėliavos valdymą ir geriau išnaudoti žmogiškuosius išteklius.

Tai, kad nuo 2007 m. ES valstybės narės laipsniškai buvo pašalintos iš Paryžiaus MoU juodojo ir pilkojo sąrašų, aiškiai rodo, jog jūrų administracijos rimtai vertina savo įsipareigojimus, – viena iš dviejų valstybių narių, šiuo metu esančių šiuose sąrašuose, savo registre nebeturi jūrų laivų.

Jūrinės valstybės aktyviai ratifikavo tarptautines jūrų konvencijas, nors ir ne visais atvejais buvo laikomasi jų pačių nustatytų prisijungimo prie konvencijų terminų. Tai svarbu siekiant, kad tokios priemonės lengviau ir kuo anksčiau įsigaliotų ir kad būtų pasauliniu lygmeniu užtikrintos vienodos sąlygos spręsti jūrų klausimus. Taip pat tai rodo, kad valstybės narės įsipareigoja įgyvendinti konvencijų tikslus, ir užtikrina, kad ES vėliavos valstybės išlaikys griežtus standartus visose srityse, kuriose taikomos konvencijos.

6. IŠVADA

Šiuo metu dauguma valstybių narių laikosi Direktyvos 2009/21/EB reikalavimų ir Komisija ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų išlaikytas esamas įsipareigojimų vykdymo lygmuo ir padaryta dar didesnė pažanga.

Iš tiesų, 2013 m. rugpjūčio 20 d. įsigaliojus svarbioms naujoms taisyklėms, susijusioms su jūreivių gyvenimo ir darbo sąlygomis, būtina ir toliau išlaikyti aukštus veiklos rezultatus įgyvendinant 2006 m. konvenciją dėl darbo jūrų laivyboje (MLC) ir Direktyvą 2009/13/EB, į kurią įtraukta didelė MLC dalis. Įsigaliojus Direktyvai 2009/13/EB ES vėliavos valstybių vaidmuo taps daug reikšmingesnis ir padidės atsakomybė tikrinant, ar laikomasi būtiniausių jūreivių gyvenimo ir darbo sąlygų.

Maža to, ES vėliavos valstybės privalės kruopščiai įvertinti, koks vaidmuo tenka pripažintoms organizacijoms ir kitoms organizacijoms, kurias vėliavos valstybės įgalios atlikti patikrinimus MLC ir Direktyvos 2009/13/EB taikymo srityse. Tinkamai vykdyti įsipareigojimus padės organizacijos žinios šiais konkrečiais klausimais; tai dar viena priežastis užtikrinti, kad taikomose kokybės valdymo sistemose taip pat būtų atsižvelgiama į šiuos naujus vėliavos valstybės įsipareigojimus.

Tuo metu, kai buvo priimta Direktyva 2009/21/EB, Komisija apgailestavo, kad valstybės narės nepriėmė jos pradinio pasiūlymo[7] dėl vėliavos valstybės reikalavimų laikymosi. Jei ateityje aplinkybės bus palankios, Komisija gali pasiūlyti kitų priemonių, siekdama užtikrinti, kad valstybės narės toliau veiksmingai ir sistemingai vykdytų savo kaip vėliavos valstybių įsipareigojimus. Todėl, turėdama tai omenyje, Komisija ragina valstybes nares tęsti veiklą visiškai laikantis šiuo metu galiojančios direktyvos.

[7] COM(2005) 586 final, 2005 11 23.

Priedas

1 lentelė

Valstybės narės ir jų ratifikuotos TJO konvencijos (2010 m. rugsėjo 30 d. duomenys)

(Šaltinis: 2010 m. lapkričio 29 d. Tarybos dokumentas 15978/1/10, 1 red.)

	SOLAS 74 konvencija	SOLAS 78 protokolas	SOLAS 88 protokolas	MARPOL 73/78 (I/II priedai)	MARPOL 73/78 (III priedas)	MARPOL 73/78 (IV priedas)	MARPOL 73/78 (V priedas)	MARPOL 97 protokolas (VI priedas)	JRAB 78 konvencija	LOAD LINES 66 konvencija	LOAD LINES 88 protokolas	TONNAGE 69 konvencija	COLREG 72 konvencija	CLC 92 protokolas	FUND 92 protokolas	FUND 2003 protokolas	LLMC 76 konvencija	LLMC 96 protokolas	BUNKERS 01 KONVENCIJA	NAIROBI WRC 2007	HNS 96 konvencija	HNS 2010 protokolas	MLC 2006	
Jūrinės valstybės (23)																								Iš viso (23)
Belgija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					18
Bulgarija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x				x	18
Kroatija *	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	19
Kipras	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x					17
Danija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x					18
Estija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x					17
Suomija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x					18
Prancūzija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x						17
Vokietija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x					18
Graikija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					18
Airija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x					17
Italija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x								16
Latvija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					18
Lietuva	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					18
Malta	x	x	x	x	x		x		x	x	x	x	x	x	x			x	x					15
Nyderlandai	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x							16
Lenkija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x					17
Portugalija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x								16
Rumunija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x					16
Slovėnija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x					17
Ispanija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x				x	19
Švedija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x						17
Jungtinė Karalystė	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x					18
Tarpinė suma (23)	23	23	23	23	23	22	23	22	23	23	23	23	23	23	22	19		16	17	0	0	0	3	
Žemyninės šalys (5)																								
Austrija	x	x		x	x	x	x		x	x		x	x											10
Čekija	x	x		x	x	x	x		x	x		x	x											10
Vengrija	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					16
Liuksemburgas	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x					17
Slovakija	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x											12
Tarpinė suma (5)	5	5	2	5	5	5	5	1	5	5	3	5	5	2	2	1		2	2	0	0	0	0	
Iš viso (28)	28	28	25	28	28	27	28	23	28	28	26	28	28	25	24	20		18	19	0	0	0	3	

*Kroatija (šalis kandidatė), 1996 m. HNS konvencija ir jos 2010 m. protokolas, taip pat 2006 m. konvencija dėl darbo jūrų laivyboje įtrauktos tam, kad šią lentelę būtų lengviau palyginti su 2 lentele.

2 lentelė

Valstybės narės ir jų ratifikuotos TJO ir TDO tarptautinės konvencijos

(Šaltinis: TJO 2013 m. birželio 30 d. duomenys apie konvencijų ratifikavimą ir TDO 2013 m. birželio 30 d. duomenys apie konvencijų ratifikavimą)

	SOLAS 74 konvencija	SOLAS 78 protokolas	SOLAS 88 protokolas	MARPOL 73/78 (I/II priedai)	MARPOL 73/78 (III priedas)	MARPOL 73/78 (IV priedas)	MARPOL 73/78 (V priedas)	MARPOL 97 protokolas (VI priedas)	JRAB 78 konvencija	LOAD LINES 66 konvencija	LOAD LINES 88 protokolas	TONNAGE 69 konvencija	COLREG 72 konvencija	CLC 92 protokolas	FUND 92 protokolas	FUND 2003 protokolas	LLMC 76 konvencija	LLMC 96 protokolas	BUNKERS 01 KONVENCIJA	NAIROBI WRC 2007	HNS 96 konvencija	HNS 2010 protokolas	MLC 2006	Iš viso (23)
Jūrinės valstybės (23)																								
Belgija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x					18
Bulgarija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			x	20
Kroatija *	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	20
Kipras	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x		x	20
Danija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x				x	20
Estija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					19
Suomija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x				x	20
Prancūzija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	20
Vokietija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x	x			x	20
Graikija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	20
Airija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x					19
Italija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x					17
Latvija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	20
Lietuva	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x			20
Malta	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x				x	18
Nyderlandai	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x				x	20
Lenkija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	20
Portugalija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x								16
Rumunija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	x					17
Slovėnija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x		x			18
Ispanija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x				x	19
Švedija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x				x	19
Jungtinė Karalystė	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	d	x	x	x				19
Tarpinė suma (23)	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	22	19		21	22	3	3	0	14	
Žemyninės šalys (5)																								
Austrija	x	x		x	x	x	x		x	x		x	x											10
Čekija	x	x		x	x	x	x		x	x		x	x											10
Vengrija	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x			18
Liuksemburgas	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x				x	19
Slovakija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x											13
Tarpinė suma (5)	5	5	2	5	5	5	5	2	5	5	3	5	5	2	2	1		2	2	0	1	0	1	
Iš viso (28)	28	28	25	28	28	28	28	25	28	28	26	28	28	25	24	20		23	24	3	4	0	14	

Pastaba. Kroatija įtraukta kaip valstybė narė nuo 2013 m. liepos 1 d.